

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok --- 4 koruny -- hal.
Na pol roka --- 2 " -- "
Na štvrt' roka --- 1 " -- "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník.

Majiteľ' a vydavateľ' :
JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľ'stvo :

Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Strana radikálov.

Napísal: Karol Huszár, krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany.

Od mnohých rokov píšem a ohlasujem po všetkých stranách, že slobodné murárstvo není nič iného, ako *tajné politické sprisahanie*, ktorého cieľom je zrušenie spoločenského poriadku, vykorenenie katolíckej cirkvi, zničenie uhorského štátu, zavedenie a upevnenie vlády revolucionárnych demagogov. Takrečení «bratia so zastierkami» pri zatvorených dverách a zablodených obkloch cez desaťročia radili sa o tom, ako by s ich, štátu nebezpečnými každé náboženstvo opovrhujúcimi a pre krajinu najvyšš záhubnými zámerami z ich tajných a tmavých jaskýň vystúpiť mohli na verejné politické dejisko.

Založili Družstvo Podelenia Pozemkov, Spolok Spoločenských Vedomostí, Sväz Volnomyselníkov, Kruh Galilei, Ligu volebného práva, Reformklub, Slobodné Družstvo učiteľov a to všetko s tým cieľom, aby konečne vyrukovali s najväčším tromfom a **revolucionárnu stránku tvorili proti katolíkom Uhorska.**

V sobotu 5. júna v Budapešti utvorili **radikálnu stranu**. Zakladatelia tejto zvestnej strany namáhali sa od významnejších osobností aspoň sto podpisov sohnat' v hlavnom meste. To sa im však nepošastilo. Keď aj človek prečíta si mena zakladateľov tejto novej strany, i mimovoľne musí prísť na tú myšlienku, že je to škola «bocherov». Každý zdravého rozumu človek zhrozí sa musí nad opovázlivosťou týchto «jüdlachov», ktorí ani len toľko vplyvu a toľko moci nemali, aby miestnosti a narádie ich

Reformklubu zachrániť boli mohli pred licitáciou. Po šalbiarskom buchnutí pokrokárskej strany totiž, v Reformklube hľadali útočisko sozidovčení učenci a nedoučení židáci. Z miestnosti Reformklubu spravili na čas *židovskú modlitebňu*. Nová radikálna strana utiahla sa v jednej kaviarni. No a tento politický «kagal» utvorí chce nové Uhorsko.

Táto driečna spoločnosť oratovať chce Uhorsko a opovažuje sa ohlasovať, že k tomu potrebné je, aby shabané boly cirkevné majetky a zo škôl vytvorené bolo vyučovanie náboženstva. Hovorí, že není sú spokojní ani s opozíciou ani so stranou vlády. Od opozície žiadajú, aby so Štefanom Tiszom pustila sa do reči a išla s nim pojednávať v krajinskom dome. Od vlády ale to žiadajú, **aby znovu začala cirkevno-politické boje a v prvom rade, aby katolícku cirkev pozbavila jej hmotnej sily.**

Nová radikálna strana vlastne není nič iného, ako do fraku preoblečená internacionálna socialdemokratická, revolucionárna strana v lakových topánkach. Tajní jej podporovateli sú veľkí kapitalisti a mocný vplyv slobodnomurárskych lóží.

Radikáli terajšie neprajné a zcela porúchané krajinské pomery jedine k tomu chcú využívať, aby sa vklzli medzi spojené opozičné stránky a rozbili ich v záujme pracovnej strany vlády. *Kresťanská ľudová strana ale bude na stráži a nikdy nedopustí, aby radikáli nebadane obklokom vlámali sa do okresov opozície.* S radikálmi kresťanská ľudová strana nevstúpi nikdy do žiadneho spojenia. Kresťanská ľudová strana

vždy ostane v opozícii proti Tiszovému systému, **nikdy ale nespojí sa s tou radikálnou stranou, ktorá pracuje na znivočení kresťanského Uhorska.**

Heslo o pokroku, aké ohlasujú radikáli, je len lhárska fráza. Strana, ktorá podrýva a oslabuje náboženské a mravné cily ľudu, nevede ľud ku kultúrnym cieľom, lež do úplnej záhuby. Kresťanská ľudová strana podporuje a napomáha všetky politické, spoločenské a hospodárske snáhy, ktoré majú za cieľ sveladenie najširších vrstiev chudobného ľudu. Kresťanská ľudová strana nepotrebuje židovských a pohanských kolompošov! Kresťanský ľud nezriekne sa svojej viery, nezapre svoju vlasť, nedá znivočiť svoje starobylé ustanovizne k vôli hrstky politických švindlerov.

Preto kdekolvek objaví sa radikálna strana, rozhodne postavíme sa proti nej. Kresťanstvo a radikalizmus je oheň a voda. O vyjednávaní a paktovaní ani reči byť nemôže. **Kresťanská ľudová strana, Katolícka ľudová Jednota, katolícka tlač a celý kresťanský tábor za úhlavného nepriateľa držia radikalizmus, preto aj proti radikálnej strane ani na jedno okamženie neprestanú bojovať a agitovať.**

Radikálna strana hnusne zaniknúť musí v Uhorsku!

Pomôž Berchtolde, lebo mi trón praští ...

Turkhan baša, albánsky ministerpredseda nášmu zahraničnému ministrovi Berchtoldovi poslal telegramm, v ktorom na pomoc pýta vojsko, aby knieža (a či kráľa) Wieda a jeho vládu obránilo proti albánskym povstalcem, ktorí už jednúc zahnali ho na jednu taliansku loď. Z tohoto telegrammu vyšlo na javo, že trón kráľa Wieda praští a že náš múdry zahraničný minister preto utvoril «neodvislú Albániu», aby si mala od koho pomoc pýtať, keď povstalci jej kráľa vyhánajú z krajiny. Nuž, či Berchtold nemá byť hrdý na jeho tvorbu? Či každý kandidát nemá trón závidieť Wiedovi? A keď je aj Albánia najmenšia, najžartovnejšia a najmenej dejstvjúca krajinka, predsa je v nej voľakto, ktorý od monarchie pýta a žobre: «Oh pošli

vojsko, milý Berchtolde, bo náš trón praští, bo náš kráľ pakuje!»

Posiaľ monarchia nerobila iné, len čo pomoc žobrala raz z Berlína, raz z Petrohradu; inokedy z Paríža, z Londýna a z Rímu, ba v poslednom čase nápadne mnoho razy z Bukareštu. A včul od monarchie pýtajú a to súrne, bo trón praští, k nemalému strach ministra Berchtolda, akožto tvorcu Albánie. Berchtold doista drhne si ruky od radosti, že keď nikto iný, aspoň Turkhan baša uzná monarchiu za veľmoc, ktorá praštiace sa tróny ochráni. My však pýtame sa: čo bude, pane Berchtold? Úfame, že telegramm Turkhana bašu za rám si uloží a s nápisom: «Na pamiatku mojej služby» nad svoj pisací stolík si zavesí alebo ako zázračný amulet, na krku nosiť bude. S týmto ale nech sa aj uspokojí a nech ani nemyslí na to, že do Albánie pošle jedon vojenský sbor, aby utíšil vzbúry a aby na isté nohy postavil praštiaci trón kráľa Vilhelma. Tolko veru nenie nám hoden Turkhanov telegramm, aby v Albánii naša krv tiekla a naše peniaze sa míňaly, s čím by sme proti sebe rozštváli nielen albánskych povstalcov ale aj Grékov, Srbov a od nás mohútnejšie europejské veľmoci. Knieža Wied nech len uteká na taliansku loď pred povstalcami. Nenie to také nebezpečné. Tá ho najistejšie odveze do Nemecka, odkiaľ prišiel. My mu prajeme šťastlivú cestu. K vôli nemu nebudú krvácať naši synovia po albánskych skaliskách. To by bola pre nás až veľmi drahá zábava, aby sme mu našimi bajonettmi trón upevnili. Včul, keď je kráľ Vilhelm v súroch, nech sa inde obráti o pomoc, my máme so sebou dost práce. Slabí sme k tomu, aby sme jeho trón podpierali.

Štefan Tisza v práci.

Krajinské volby udajne majú byť ešte len v mesiaci máji budúceho roku, Tisza ale už od dávna zlé sny má pre ne. Bojí sa, že zle vypadnú pre neho. Nedôveruje vo včulajšej väčšine, bárs ho tá ako na rozkaz všade a vo všetkom nasleduje. Môže Tisza vyniesť hocaký zákon a vydať to najprísnejšie nariadenie, poslanci pracovnej strany bez váhania všetko odhlasujú. Tisza vzdor toho nedôveruje v nich. Nechce

aby pri budúcich krajinských voľbách všetci vystúpili. Je vraj veľmi háklivý. Nebude trpeť na budúce na vládnej stránke takých poslancov,

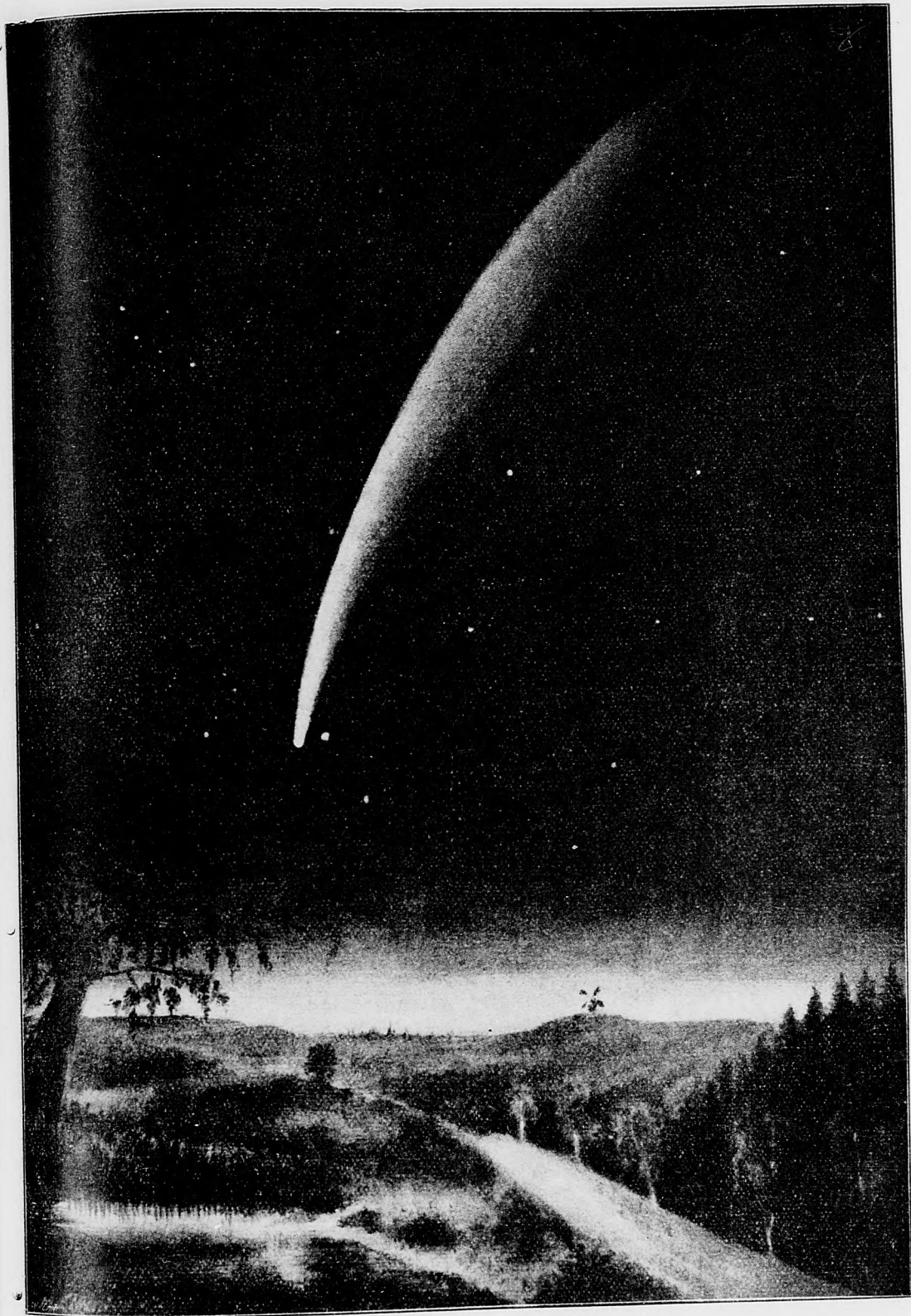
slov poslancov pracovnej strany. Každého meno si prečíta a drží nad nim súd. Ináč povedané: Tisza assentiruje mungov. Kto je súci alebo

nesúci. A ako assentačná kommissia odmrští nesúcich vojovinných, tak aj on, Tisza, vytre mená tých mungov, ktorí sa nehodia do budúceho snemu.

A kúkol padá z riečice. Povráva sa, že Tisza vyhodil už asi sto takých mungovských poslancov, ktorým na budúce nechce dať mandát. Títo vraj zmiznú z politického dejišťa.

Ubohí mungovia trnú od strachu. Posiaľ vraj ani jedon z nich nevie, či ho Tisza na smrť odsúdil. Čo potom z nich bude? Khuen-Héderváry ver' nebol taký prisny a háklivý, keď sa mu ponúkali. Dal im na volby zo soľných peňazí a neľadel sú li panamisti a či nie,

Tisza vraj neni taký. Dobre si pozre človeka, ktorý sa uňho o poslanecký mandát uchádzať bude. On vraj netrpí panamistu a podozrivého poslancu vo svojej spoločnosti. Tisza vraj nedá na volby soľné peniaze. Tisza chce mať čistú a poctivú

«Donat» kométa, ktorú naposledy videli roku 1858.

ktorí pomiešaní sú do rôznych nepekných gšef-tov a ktorých nepriam gavalierske súkromné záležitosti veľmi dobre zná verejnosť. Tisza včul vraj je vo veľkej práci. Pred sebou má meno-

väčšinu. Preto osieva mungov.

Preto vyberá z nich kúkol.

Pekne od Tiszu, že sa dal do tejto očistujúcej práce, bo veru smutne to vyzerá na tej

jeho stránke, jaknáhle na javo vyšlo, za aké peniaze sohnaná bola strana národnej práce. Je v nej až príliš veľa ľudí, čo je bez mravnej špiny, živým dôkazom toho je, nakoľko korrumpovaný je náš verejný život.

Dobre má Tisza, keď nechce mať vedľa seba panamistov a keď nedá na voľby soľné peniaze. Ako pravý gavalier, nech nenaplní volebnú pokladnicu a nech nedá volebné trovy ani jednému vládnemu kandidátovi. Kto chce byť krajinským poslancom, nech sa za svoje peniaze dá vyvoliť; nech nepoužije ablegátstvo ku rôznym obchodom, ako to mnohí robia a nech ten istý pán má aj akúsik učenosť. Neni dosť len hlasovať pri vláde, lež treba aj volačo robiť, aby voličia videli, že majú učeného a schopného poslanca a nie len hlasujúcu mašinu.

Tisza teda po gavaliersky chce previesť voľby. Nepostaví panamistov za kandidátov a nedá peniaze na voľby. Aspoň takto vravia zbožňovatelia Tiszu.

My na to poznamenáme: bárs by tomu tak bolo. Chceme mať už raz čisté voľby bez podplácania a bez úradného nátlaku. Prosíme Tiszu, nech s týmto programom ide do volebnej borby. Nech zabráni podplácať voličov a nech rozkáže fõiřpánom, slúžnovcom, notárom, vôbec všetkým úradným korteřom a volebným predsedom, aby žiadneho voliča nehatili pri konaní občianskej povinnosti. Nech sú slobodné voľby bez vojska a bez žandárov. Nech voličia ta hlasujú, kde chcú. Jestli Tisza takto bude voliť, krajinský snem ináč bude vyzeráť ako teraz. My, bárs sme mu politickí nepriatelia, prajeme mu veľa šťastia k takým voľbám, kde nebudú upotrebené soľné a iné peniaze.

Korteř.

Z Katolíckej Ludovej Jednoty.

Agitacionálna cesta na území stolice tekovskej.

Kraj. vysl. Ján Bartos medzi svojimi voličmi.

Ján Bartos, krajinský vyslanec kresťanskej ludovej strany a tajomník Katolíckej Ludovej Jednoty minule podujal agitacionálnu cestu v svojom volebnom okrese, pri čom shromaždenia vydržiavané boli v nasledujúcich obciach:

Garamszöllõs : V shromaždení na školskom dvore vydržiavanom vo veľkom počte súčasťnilo sa nielen miestné obyvateľstvo, lež aj obce Garamtolmács. Katolícku Ludovú Jednotu vysvetlovali horlivý miestny farár Julius Spuller krajinský vyslanec tajomník Ján Bartos, po čom počet členov z 39 poriastol na 99. V shromaždení prítomní boli aj učitelia Anton Orgonás a Štefan Imrek.

Óbars : K shromaždeniu v školskom dvore vydržiavanému dostavilo sa obyvateľstvo celej obce. Po oduševňujúcich rečiach, ktoré povedali horlivý miestny farár Ján Váray a krajinský vyslanec tajomník Ján Bartos, miestna organizácia utvorená bola s 86 členami. V shromaždení prítomní boli kaplán Jozef Petrek a učiteľ Štefan Pivonka.

Garamkelecsény : V početne navštvívenom shromaždení Katolícku Ludovú Jednotu vysvetlovali: horlivý farár Ján Váray a krajinský vyslanec, tajomník Ján Bartos. Počet členov zo 27 poriastol na 101. V shromaždení prítomní boli: Viktor Szakács, farár obce Ujbars, dr. Franc Vlcek, pravotár z Levíc, kaplán Jozef Patrik a učitelia Štefan Pelczer a Štefan Behula.

Nagykoszmály : V mimoriadne dobre vydanom shromaždení o Katolíckej Ludovej Jednote rečnili: kaplán Jozef Petrek a krajinský vyslanec, tajomník Ján Bartos, po čom miestna organizácia utvorená bola s 57 členami. V shromaždení prítomní boli aj učitelia Martin Lehoczky, Štefan Pelczer a Štefan Hugyecz.

Berekalja : V školských miestnosťach vydržiavané shromaždenie zapalistou rečou zahájil dekan Julius Báthy a Katolícku Ludovú Jednotu vysvetloval krajinský vyslanec tajomník Ján Bartos, po čom početní prihlásili sa ku organizácii. V shromaždení prítomný bol aj statkár Géza Benkovics

Barsberzence : Katolícku Ludovú Jednotu v početne navštvívenom shromaždení vysvetlovali: horlivý farár Rudolf Ruszkó a krajinský vyslanec, tajomník Ján Bartos, po čom počet členov zo 36 poriastol na 56. Stredišťu Katolíckej Ludovej Jednoty za úspešné účinkovanie vďaka vyslovil vodca skupenín Jozef Homola. V shromaždení prítomní boli: Béla Divald lesný radca a učiteľ Georg Koncsek.

Magosmart : Za prítomnosti početných ob-

čanov vydržiavané shromaždenie, v ktorom Katolícku Ludovú Jednotu v oduševňujúcich rečiach vysvetlovali: titulárny kanonik, horlivý farár Jozef *Droppa* a krajinský vyslanec, tajomník Ján *Bartos*. Pod dojmom ich rečí miestna organizácia utvorená bola s 57 členami. V shromaždení prítomný bol aj učiteľ Ján *Stubnya*.

Garamrudnó: V početne navštívenom shromaždení o Katolíckej Ludovej Jednote rečnili:

106. V shromaždení súčasnil sa aj učiteľ Imrich *Latkos*.

Zsarnóca: Za prítomnosti obrovského počtu obecnstva vydržiavané shromaždenie, v ktorom súčasnil sa občania dedín Alsóháamor a Garamrév. Nevyhnutelnú potrebnosť Katolíckej Ludovej Jednoty vysvetlovali: horlivý farár Jakub *Pálik*, krajinský vyslanec tajomník *Bartos* a kaplán Jozef *Jánosy*. Pri veľkej oduševne-

Pohráb minule zomrelého F anca Kossutha.

horlivý farár Ludvik *Riedl*, krajinský vyslanec tajomník Ján *Bartos* a učiteľ Béia *Ondrejka*. Počet členov zo 76 poriasol na 101.

Felsőháamor: K shromaždeniu vo farskom dvore vydržiavanému dostavili sa všetci poprední obyvatelia obce. Katolícku Ludovú Jednotu v zapalistých rečiach vysvetlovali: horlivý farár Géza *Ludvigh* a krajinský vyslanec tajomník Ján *Bartoš*. Počet členov z 50 poriasol na

220. V shromaždení prítomní boli: učiteľ Jozef *Lábay*, Anton *Murgas*, knihvedúci Ludovej banky Ignác *Peterec*, rychtár Alois *Petrovszky*, hostinský Jozef *Kaldrovics*, lekár dr. Imrich *Lábay*, obchodníci Jozef *Fuszek*, Ján *Barancsek*, staviteľ Jozef *Zsilincsan*.

Zadovažujte predplatiteľov pre «Kreštana!»

Co máme vedieť o liehovinách to jest o opojných nápojoch?*

Keď si v detinskom veku prvý raz pil opojný nápoj, tvár sa ti zmŕštila a celým telom ťa zatriaslo: tým sa tvoja príroda protivila otrave, ktorú si v takom nápoji vypil. Víno ti bolo kyslé, pivo horké a pálené ti páliło jazyk a hrtan.

Opojný nápoj nie sú od Pána Boha, lež od ľudí, ktorí k svojmu omámeniu vynašli spôsoby, z darov Božích otravu robia. Pán Boh stvoril hrozno, rozličné ovocie a obilie. Ľudia z hrozienu a ovocia dorábajú víno, z jačmeňa pivo, z zemiakov, slivák, ba aj z dreva kvit, špiritus, lieh, takzvaný alkohol.

Tento lieh, alkohol, je tá otrava, ten jed, ktorý zapríčiniuje opilstvo. Je v každom opojnom nápoji, teda aj vo víne a pive, lenže v pálených nápojoch, jako v pálenke, v slivovici, v borovičke, v likéroch je ho päť, ba až desaťkrát toľko, jako vo víne a pive. Preto užívanie páleného je o mnoho nebezpečnejšie jako vína piva.

Lieh je tak silná otrava, že keďby dieťa dve lyžičky čistého liehu vypilo, to by ho usmrtilo.

Co tvrdia všetci chýrni lekári a učenci o tejto otrave, o liehu (alkohole)?

1. **Opojný nápoj** (alkohol, teda pálené, víno, pivo atď. **nedodáva človekovi sily**, ba naopak, oslabuje ho. Keď sa liehového nápoja napijeme, ostaneme rozdráždení, rozčulení, cítíme v sebe len z dánlivú silu, t. j. takú, jako nemocný v horúčke, len na čas a tá sila nás rýchlo opustí a zoslabneme ešte viac. Zkúsenosť dokazuje, že robotníci, ktorí vodu pijú, dlhšie, lepšie sú vstave pracovať a viacej si zarobia, jako tí, čo lieh užívajú.

2. **Opojný nápoj — lieh — nie je záživný**, nekrmí nás, bo neobsahuje v sebe takú látku, ktorá by sa nachádzala aj v ušom tele a ktorú by sme museli časom nahrádzať jako je u iných pokrmov. V našom tele je na príklad voda, tú musíme pitím vody nahradiť keď sa minie; ale neni v ňom liehu, ktorý by sme mali doplňovať.

* Vydali: Priatelia ľudu. Na žiadosť viacerých členov «Krajského Antialkoholického Spolku» podávame v úplnej osnove

3. **Opojný nápoj nezohrieva**, ani nechladí, ani smäd nehasí. Lieh páli naše vnútornosti, ale spolu citlivejších nás činí proti zime; nechladí, lež suší svaly, žily a nervy; smäd neuhasi, lež zväčšuje, jako to cestovatelia v horúcich krajoch dosvedčujú.

4. **Liehové nápoje náramne škodia nášmu zdraviu**. Znivočia žalúdok, kazia krv, plúca, srdce, pečeňku, ledviny, modzgy a tým zapríčiniujú nesčíselné choroby človečenstvu. «Alkohol vyžaduje viac obetí, jako mor, hlad a vojna» povedal chýrni štátnik Gladstone.

5. **Alkohol (lieh) znemožňuje telesný a mravný vývin detí a nakazí celé pokolenie**. Preto, drahí rodičia, neotravujte plod života svojho liehovinami! V nemiernosti počaté dietky sú večitou haňbou, potupou a kľatbou svojich rodičov, bo ostanú navždy zakrpatené, sprosté, blbé, ošklivé, ku všetkým duševným a telesným chorobám náchylné, zvlášte k lenivosti, telesným výstupkom, krádeži a pijatike. Lekár Holtscher pozoroval istých manželov, ktorí dokial striezlive žili, plodili zdravé, zdarné deti. Neskôr otec začal piť, a jaká premena v ostatných dietkach! Prvé z nich malo ohromnú vodovú hlavu a žilo len štyri roky. Druhé malo ustavičné krče a žilo poldruha roka; tretie len o palici sa mohlo pohybovať a v piatom roku ešte nevedelo vyprávať. Áno, trest opilstva prechádza z pokolenia na pokolenie, dokial celý rod nevymre. Tým viac beda tej matke, ktorá za ten čas, čo plod života pod srdcom nosí, opojný nápoj užíva a tak nielen svoju krv otravuje, lež aj krv svojho nevinného dieťaťa.

Aj počas plekania dieťaťa sa má každá matka zdržovať od každého opojného nápoja bo liehovina — jed — prejde do jej mlieka a nemluvniatko s takým zkaženým mliekom aj otravu do seba ssaje. Táto opojná liehovina mu potom napáda blanú modzgovú a slabučký jeho žalúdok, z čoho povstanú rozličné nemoci: krče, zrádnyky, metanie vredom, zkažený žalúdok, zapálenie čriev.

Lekár Bunge uvádza mnohé príklady, že matka, ktorá mala otca korhela, tiež nemierno pije, zvlášte pálenku, z čoho potom utratí mlieko a dieťa jej potom hladom mre. Preto rodič, ktorý pije opojné nápoje, nech sa nežaluje na slabosť, surovosť, nevdačnosť a zkaženosť svojich

detí, bo tieto rozličné chyby on sám vstúpil do nich skrze užívanie opojných nápojov.

6. **Užívanie liehovín vedie k pomúteniu rozumu**, k zblázneniu, často k vraždám a iným veľkým hriechom, a tak pripravuje človeka o česť a dobré meno a pripraví ho o zemský a večný dobrobyt.

7. **Alkohol ničí rodiny, dediny, národy a celé krajiny**. Len tie národy a krajiny majú skvelú budúcnosť, kde opilstvo nie je rozšírené.

8. **Kde opilstvo panuje, tam sa udomácní aj bieda, chudoba**. Mnohí ľudia viac vydajú na opojné nápoje, ako na pokrm, šatstvo a dane. **Slováci prepijú ročne vyše 100 millionov korún**. To je taká summa, že keby sme tieto peniaze v korunách na železnici chceli dať odviezť, potrebovali by sme k tomu 40 vagonov. **V Rakúsko-Uhorsku ľudia prepijú denne 8 millionov korún**. Koľko dobrého by sa dalo vykonať, keby sme z toho každý rok alebo deň len polovicu usporili!

9. **Nemiernosť (opilstvo) je hlavným hriechom**. Sv. Písmo hovorí: «Beda vám, ktorí ste mocní ku pitiu vína a silní ku smiešaniam nápoja opojného.» (Iz. 5, 22.) Apoštol národov píše: «Ani opilci nebudú vládnuť kráľovstvom Božím» (I. Kor. 6, 10.), t. j. budú na veky z neho vytvorení. Na korhela čaká taký osud, ako — dľa nášho Spasiteľa — na toho boháčahodovníka, ktorý pre svoju nemiernosť večným smädom je trestaný a vo večnom ohni ani kvapky vody nedostane.

10. Preto rodičia! nedávajte svojim deťom do osemnásteho roku ani kvapky vína, ani kvapky piva, tým menej páleného. **Pálený nápoj nech ani dospelí ľudia nikdy ne-užívajú**. Víno a pivo len v mimoriadnom páde mierne užívajte, jestli lekár dovoľí.

«Bratia, buďte striezliví!» (I. Pet. 5, 8.)

Desať pravidiel pre manželky.

1. Manželko! Maj starosť o čistotu v dome a príjemnosť bývania; keď sa manžel v domácnosti dobre cíti: vyhýbať bude smradu a dymu krčiem.

2. Buď veselá a priateľivá k manželovi Keď ho ty rozveselíš: nebude hľadať rozveselenie v krčmách.

3. Keď manžel unávený príde z roboty: netráp ho ešte aj ty, bo zuteká do krčmy hľadať pokoj a odpočinutie.

4. Maj prichystané chutné jedenie pre manžela, aby nemusel naň vyčkávať, bo pojde hlad udusiť do krčmy.

5. Nauč sa dobre variť, bo jestli manželovi nechutná tvoja vára: obľúbi si opojné nápoje.

6. Jedlá nepresol a neprekoreňuj: bo to zapríčiňuje smäd a dráždi k pitiu.

7. Spolucif s mužom vo všetkých jeho starostach, aby sa tebe zdôveril, s tebou radil, nie s kadejakými «kamarátmi z mokrej štvrti».

8. Uznaj a chváľ jeho starostlivosť o teba a deti: bo keď u teba nenajde uznanlivosti: pôjde do krčmy a tam ho takto privítajú: Dost sa trápiš, zapi si!

9. Jestli by opilý prišiel domov: mlč a zase mlč — a len mlč! Drž jazyk za zubami a modli sa zaňho potichu; až keď vytriezvel, vtedy ho napomeň, ale s láskou a v trpezlivosti.

10. Jestli je manžel pitiu oddaný: modli sa každodenne za jeho obrátenie; ty nevezmi ani do úst opojného nápoja a vstúp do spolku striezlivosti. Aj manžela nahovárať ku tomu!

Zbožná žena posväcuje muža: príkladom, slovom v príhodný čas, modlitbou každý deň.

Kresťanská ľudová strana snemová a radikáli.

Dobre vedia veriaci katolíci Uhorska, že kresťanská ľudová strana snemová od prvo-počiatku jej jestvovania slovom a skutkom, v snemovni a v ľudových shromaždeniach neohrozené bojuje proti nepriateľom cirkvi, náboženstva a krajiny. Prítomne, keď pod vodcovstvom slobodných murárov, socialdemokratov a neveriaceho židovstva, cirkve, náboženstva a krajine nepriateľskí radikáli utvorili politickú stranu a snázia sa pripojiť ku opozícii, kresťanská ľudová strana za povinnosť si pokladá rozhodne postaviť sa proti tejto, v každom ohľade nanajvyšš záhubnej a nebezpečnej strane a zo zasadnutia 6. júna vydržiavaného, svoje korektné stanovisko označuje nasledujúcim uzavretím:

«Kresťanská ľudová strana snemová poťažne chýrov, že utvorená nová politická stránka ra-

dikálov strojí sa pripojiť ku stránkam opozície, za povinnosť si pokladá už včul rozhodne sa osvedčiť, že s týmto na žiaden pád nemôže sa uspokojiť. Jestli opozičné stránky, čo sa nedá predpokladať, prijaly by toho nového spojenca, kresťanská ľudová strana prinútená by bola vystúpiť zo sväzu opozičných stránok.

uvedenie ústavy a právnych zákonných pomerov.»

Jednohlasne prijaté toto uzavretie kresťanskej ľudovej strany snemovej, predseda jej gróf Aladár Zichy predsedníctvam iných stránok opozície na vedomie dal nasledujúcim prípisom: «Pod mojím vodcovstvom stojáca kresťan-

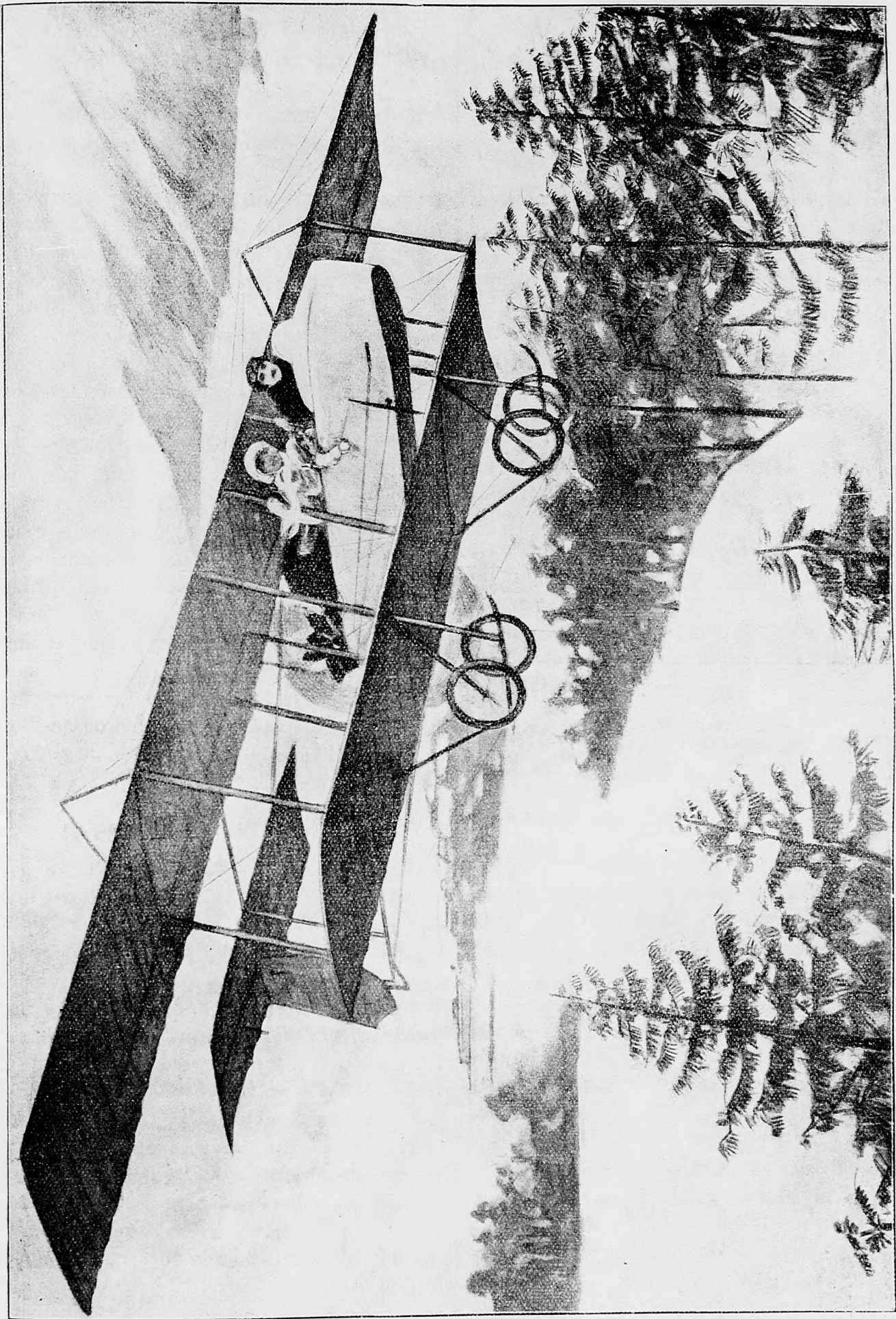
Jeho veličenstvo kráľ prijíma svojho domáceho lekára Kerzla a dr. Ortnera.

Z opozičných stránok vystúpiť prinútená by bola z tej príčiny, bo medzi kresťanskou ľudovou stranou a medzi radikálmi jestvujú navždy neodolateľné zásadné protivy. Osvedčuje sa ďalej kresťanská ľudová strana, že i v tom páde, keby prinútená bola vystúpiť zo sväzu opozičných stránok, neohrozene pridržať sa bude svojho doterajšieho opozičného stanoviska a i napozatým nezkladne bojovať bude proti korrupcii, panovaniu násilenstva, za zpät-

ská ľudová strana snemová, v neodolateľnej protive stojí s utvorenou stranou radikálnou, následkom čoho vytvorená je každá možnosť, aby s ňou vstúpila do akéhokolvek spojenia.

Aj to sme uzavreli, že toto osvedčenie na vedomie dáme cteným predsedníctvam aj iných opozičných stránok parlamentárnych.

Keď tomu prítomne s uctou sodpovedám, nech mi je dovoleno výrazu dať i tomu mojemu pevnému presvedčeniu, že i ostatné opozičné ctené

Ponad hory-doly cestujúca rodina.

o-
n-
óf
p-
m:
n-

Inej
nou,
aby
na
ých
ám,
emu
tené

stránky parlamentárne, podobne smýšľajú a s radikálnou stranou do žiadneho spojenia nevstúpia a kresťanskú ľudovú stranu snemovú neprinútiť k tomu, aby vystúpila zo sväzu, v ktorom v spojení s inými stránkami opozície verne bojovala v krajinskom dome a po krajine.

S mojím prípisom konečne uctive prosím aj o to, aby každá opozičná strana parlamentárna, svoje stanovisko poťažne radikálnej strany čím skorej označila pred celou verejnosťou.

Programm radikálnej strany.

1. Zotrenie krajinskej snemovne veľmožov, 2. Zrušenie trestnoprávneho zákazu verejného buričstva. 3. Zotrenie fideikommissov. 4. Sekularizácia cirkevných majetkov. 5. Soštatnenie náboženských škôl. 6. Vyučovania náboženstva vytvorenie zo škôl. 7. Rozluka cirkvi od štátu. 8. Všeobecné i na ženské pohlavie rozprestierajúce sa volebné právo. 9. Zotrenie cla poľnohospodárskych plodín.

Ktorý veriaci kresťan a statočný občan prihlásiť by sa mohol ku politickej strane, ktorá opovažuje sa vystúpiť s takýmto programom?

Organizovanie kresťanskej ľudovej strany snemovej.

Nové úspechy.

V pondelok svätodušný kresťanská ľudová strana snemová nové úspechy dosiahla v meste Vasvár, vo volebnom okrese rumunskom. Tento okres do posledných volieb patrila kresťanskej ľudovej strane. Korteši Khuen-Héderváryho ale natoľko pobalamutili voličov, že za prázdne sluby, za ablegáta vyvolili si istého Vargu. Ten sa im ale teraz zpriečil, bo len to vedia o ňom, že v krajinskom sneme všetko odhlasoval, čo mu rozkázali. Neni teda divu, že 1. júna voličia takmer celého okresu dostavili sa k ľudovému shromaždeniu, v ktorom stredisko kresťanskej ľudovej strany zastupovali krajinskí vyslancovia: pápežský praelát Ján Molnár, Alexander Simonyi-Semadam a Karol Huszár. Po zahájení shromaždenia za hlučných ovácií do 5000 prítomných voličov ako prvý rečník vystúpil:

Pápežský praelát Ján Molnár: V jeho reči

poukázal na to, ako kresťanská ľudová strana vždy neohrozene bránila a bráni cirkev a zostáva záujmy zvlášte malých ľudí a že ona nikdy neopustí jej program a ostane skutočnou stranou ľudu. Túto stranu podporovať preto povinnosťou je každého horlivého kresťana. Po utíšení hlučných ovácií ďalej rečník:

Alexander Simonyi-Semadam, ktorý zvlášte vyzdvihol potrebnosť kresťanského smýšľania a presvedčenia tak v politickom ako aj v hospodárskom a vôbec spoločenskom živote. Aj on poukázal na to, že katolíkom nadovšetko potrebná je taká samostatná katolícka strana ako je kresťanská ľudová strana snemová, bo len tak možno zahatiť bezbožné zámery radikálov a iných revolucionárskych buričov. Za tým

Karol Huszár ohnivú reč povodal o hriechoch pracovnej strany, spomenul násilenstvá a nezákonnosti vlády, panamy, ztražcov parlamentu a posvietil aj na účinkovanie v parlamente terajšieho pracovného vyslanca okresu. Prítomné tisíce ľudu dlho oslavovali rečníka a vyjavili hlučnými výkrikami, že viac ani čuf nechcú o slanom kandidátovi pracovnej strany.

Utvorenie organizácie kresťanskej ľudovej strany vyhlásené bolo za hlučných ovácií. Po zakľúčení shromaždenia ľud rozišiel sa v pokoji. Pri odchode voličia terajšiemu vyslancovi svojmu privolávali: Dobrú noc Varga!

Z krajinského zákonodarstva.

Vyslancovia pracovnej strany 6. júna vydržovali zasadnutie, v ktorom predstrené bolo viacej návrhov zákonov. Minister pravosudia Balogh predstrel návrhy štyroch zákonov a síce návrh zákona o obrane česti, ktorý bude povolany nahradit XVII. odsek trestného zákonnika, návrh zákona o obrane vrchností, návrh zákona o uvedení do života nového poriadku v občianskych pravotách a konečne návrh zákona o inartikulovaní s Austriou uzavretej smluvy v záležitosti vzájomnej právnej podpory. Minister osvety Jankovich predstrel návrh zákona o sriadení pensie neštátnych profesorov a učiteľov. Za tým vyslancovia pracovnej strany ich porady odročili do budúceho týždňa.

Zadovažujte predplatiteľov pre «Kresťana!»

BESEDNICA.

Pri kádre.

Pri kádre istého pešieho pluku bolo veselo vojenčiť. Slúžilo sa tam, jako za vetrom. Nervósný ruch a náhlenie, poháňajúce všetky oddelenia a orgány pluku k činnosti, neprenikly do zastrčeného kúta kasárne, kde v niekoľkých nízkych a úzkych, ale útulných izbách bol umiestnený káder, pisáreň. Tam, čo v kasárni pri pluku panovaly akékoľvek pomery, priaznivé alebo nepriaznivé, čo sa na cvičebništi dialo čokoľvek, panoval stále rovnaký pokoj a práca šla obvyklým, jednotvárnym spôsobom.

Starý kapitán Knappe, veliteľ kádra, nedal sa zo svojho pokoja vyrušiť ničím, jeho neprimala žiadna náhlivosť k tomu, aby začal svoju úradnú činnosť skôr než odbilo desiatu na kasárnických hodinách a žiadne hrozby, žiadne nebezpečia nevyhodily ho z rovnováhy. Knappe bol ešte zo starej školy a jeho pokojnosť — ktorá vlastnosť je už teraz vzácna pri vojsku — kotvila zčiasťky v minulosti a zčiasťky, tej väčšej, vo výhlade na blízku pensiu. So štyridsiatymi služobnými rokami, keď už ničoho neočakávaš, než zaslúžený odpočinok, ľahko je byť pokojným a nebáť sa.

Kapitán Knappeho trinásť «pisárskych duší», jako on volal húfik svojich poddaných, videlo sa v pokojnom zrkadle duše svojho veliteľa s netajenou radosťou. Povedomie, že pokoj ich «starého» — ako ho zase oni volali — nič nenaruší, pokojným robilo ich vojensko-pisárske svedomie a pretože o vojenskej discipline v opravdovom smysle tohto slova pri kádre nebolo ani reči, prestupovali «pisárske duše» domáce a vojenské pravidlá a zákony s pokojom, podobajúcim sa na vlas pokoju ich veliteľa.

Pri rapporte opakovali sa každodenne tie isté výjavy. Celý káder, od najstaršieho strážmajstra Vetrika do pešiaka Blažku, zjavil sa každodenne pred prisným zrakom kapitánovým s prosbou «o presčas». Knappe každodenne máchol rukou a spýtal sa, kde kto chce ísť, roztrhol polovicu «dovolení», podpísal vždy len jednej polovici svojej posádky dovolenie presčas a káder denne bol prázdny, jako by ho boli vymietli.

Jedna polovica «pisárskych duší» mala dovolené zastaf po čase, druhá to «natiehla» bez dovolenia. Nasledujúceho dňa si to vynahradili tí, ktorí mali dovolenie včera a dnes to zas «natiehli». Jestli bol niektorý z nich pristihnutý a kapitán mu nadiktoval pri rapporte osem dní kasárnika, trest ničoho nezmenil v obvyklom živote mužstva kádra. Kapitán Knappe s pokojom diktoval trest.

Ostatne nebolo fažko «starého» previesť. Ačkoľvek mal Knappe len trinásť «duší» pod velením, predsa nevedel, krem strážmajstra, meno ani jedného svojho poddaného a označoval ich podľa viditeľných, charakteristických známk ich zovňajška, volajúc ich: «ten žltovlasý», «ten plešivý», «ten kučeravý» atď. Táto

okolnosť obťažovala mu kontrolu a kapitán nikdy nevedel určite, komu podpísal dovolenku «o presčas», pretože tieto na šťastie neboly opatrené podobizňami prositeľov.

Strážmajstra Vetrika poznal kapitán dobre a jeho jediného oslovoval menom, citiac, že by sa neshodovalo so strážmajstrovskou dôstojnosťou, keby svojho zástupcu v službe volal dla svojho spôsobu ten «tučný», ktorého pomenovania by Vetrik dla svojho zovňajška bol zasluhoval.

Vetrik pravda mal z čoho sbierať sadla, bo za svojich šestnásť služobných rokov ztrávil najmenej dvadnásť pod velením pokojného kapitána Knappeho v pokojnom kútiku kádra a pokoj, jako je známé, napomáha tučenie.

Kapitán Knappe sa mohol na Vetrika spoľahnúť. Bol to dobrý robotník, zkušný a rýchly, ale tiež mal svoje dni, keď telo bolo silnejšie, než duša a vtedy Vetrik podľahol, čo pri váhe jeho tela nebolo nič divného.

Knappe, ktorý na svete nič tak nenávidel, jako mnohé a zbytočné písanie, medzi ktoré rátal všetky písobné zprávy pluku, ktoré sa netýkali práve úradných vecí, teda i oznamovanie rôznych priestupkov svojich podriadených, písanie protokolov, písanie trestných oznámení atď., radšej trpel tieto občias sa zjavujúce ľudské slabosti svojho podriadeného a pokojne čakal, kým sa Vetrik zo svojej «opice» vyspí a znova začne svoju prácu v kancelárii, než by ho bol potrestal.

Ale raz mu Vetrik vyviedol kúsok, ktorý by ho ľahko bol pozbavil pokoja a prinútil k napisaniu zápisnice.

Ktorýsi letný deň, keď ostatná posádka bola už v poli, prišiel kapitán ku kádru, aby ako obyčajne vzal v známosť prosby o «presčas» svojich «pisárskych duší».

Prekvapilo ho, že rapport nestál pripravený na chodbe a už chcel, vstúpiaj do kancelárie, spustiť prisnú nótu, keď mu kaprál oznámil, že strážmajster Vetrik až dosiaľ neprišiel domov a podal mu list doručený ráno na «veliteľstvo kádra».

Knappe roztrhol obálku a začal čítať. Čím ďalej čítal, tým viac sa mu rozfahovala tvár, oči div že mu nevyletely z jamok, jako ich upieral na papier listu, ktorý po prečítaní praskol na stól.

— To zas bude písania! — riekol konečne zlostne a zahľadel sa meravó, ale jakosi bezpomocne na kaprála.

— Čo sa stalo, pán kapitán? — dovolil si kaprál otázku.

— Vetrik sa zastrelil! vyrzil zo seba Knappe. Tu mi to píše... Bože, to zas bude zbytočného písania!...

V liste, do ktorého naraz celý káder začal strkať hlavy, oznamoval Vetrik kapitánovi dosť triezvymi slovami, ale akýmsi netriezvyim písmom, že sa zastrelil,

preto že už má toho bezcieľného, lenivého života dosť, prosil, aby mu kapitán a kamaratí venovali skromnú rozpomienku.

Na tvárach všetkých čítajúcich «pisárskych duší» bolo vidieť prekvapenie a nedôveru. Toto náhle zanevrenie Vetrika na svet a na život zdalo sa jeho kamarátom podozrivým.

— Kto vie, či je to pravda? — znel úsudok kaprála.

— Prečo by to písal? Také veci sa len tak nepíšu! — volal kapitán, prechádzajúc sa rozčulene kanceláriou. — Koľko písania dá takáto vec! Z čista jasna sa zastrelí! Bez príčiny... alebo mu snáď zle bolo? Sedel som na ňom, ubližoval som mu, nemohol robiť, čo sám chcel? No, povedzte — vy «Kučeravý», mal nejakú príčinu? rozčuloval sa Knappe stále väčšmi, ukazujúc na kučeravého pešiaka Plačku.

— Čo urobíme? — spýtal sa po chvíli, násilne potlačujúc v sebe strach pred zbytočným písaním.

— Pojdeme ho hľadať! — rozhodol sa káder jednohlasne.

— Choďte, nechajte všetko, rozdelte sa na patroly a privedte ho živého alebo mrtvého! — súhlasil kapitán a vydýchol si v povedomí vykonanej povinnosti.

«Pisárske duše», rady, že sa zbavily predpoludnajskej práce v kancelárii, rýchle sa obliekli a rozišli sa po meste.

Kapitán Knappe ztrávil nepokojný deň. Stále chodil z blízkeho bytu do kasárne, či sa už vrátili jeho patroly a čím ďalej deň pokračoval, tým viac sa ľakal zbytočného písania, ktoré ho väčšmi rozčulovalo, jako smutný koniec strážmajstra.

Konečne pred večerom prišiel mu «ten kučeravý» oznámiť, že Vetrika našli.

— Mrtvého? — spýtal sa kapitán bez dychu.

— Spitého; spí v kancelárii — oznamoval «ten kučeravý» s lichotivým úsmevom a vytiahol z vrecka niekoľko vyplnených dovoleníek «o presčas», prosil hneď kapitána pre seba a pre ostatných kamarátov «presčas».

Kapitán s radosťou podpísal lístky a vracajúc ich «tomu kučeravému» riekol pokojne:

— Nechajte ho, nech sa vyspí... Chvála Bohu, že je živý! To by bolo bývalo zbytočného vypisovania!

Druhého dňa, vyšlúc ostatných pisárov z kancelárie, dohovárал Knappe vytriezvelému už Vetrikovi, čo to doňho včera vošlo.

— Na čo ste to len, človeče, myslel? — končil kázeň. — Chcel ste sa zastreliť pre nič za nič!... Koľko by to bolo stálo vypisovania!

Kresťanský svetový názor je blahonosný bez výmenky pre každého.

CHYRNIK.

Jeho veličenstvo kráľ zo svojej súkromnej kassy desattisíc korún podpory dal pre budapešťanských chudobných a biedu trpiacich.

Jeho Eminencia kardinál kniežaprimas Uhorska dr. Ján Csernoch v piatok 5. júna na osobitnom výsluchu bol u jeho veličenstva kráľa.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie v druhý sviatok svätodušný sviatosť birmovania udelil 750 košickým a v nasledujúci deň 1000 prespoľným veriacim. Valent Bélafi dekan-farár obce Kapi od grófa Alexandra Andrassyho ako patróna praesentu dostal na faru Homonna. — Štefan Krucsilák praepošt, dekan-farár obce Tótsóvár, zo zdravotných príčin odobral sa na odpočinok. — Jána Urbanyecz, kaplána zo Zemplénavásárhelyu, osvietený pán biskup za kaplána poslal do Nagysárosa.

Ku katastrofe lode Empres of Ireland. Medzi obeťami tejto hroznej katastrofy, jako novšie zprávy oznamujú, má byť aj niekoľko Slovákov. Na otázku nášho zahraničného úradu, spoločnosť Canadian Pacific uverejnila, že ešte nevie udať, koľko uhorských a rakúskych štátnych občanov zahynulo pri katastrofe, avšak isté je vraj, že medzi obeťami sú i takíto, bo aj medzi zachránenými cestujúcimi III. triedy jesto 10 uhorských a 11 rakúskych občanov. Desiati zachránení uhorskí príslušníci sú títo:

Pavel Machane (Machánek?) a Ján Slopan z Budapešti, Konštantin Delman a Konštantin Delihia z Temesváru, Štefan Sadlok zo Segedina, Filip Diski z Košíc, Ján Gregovič, Ján Lackic (Lackovič?) a Zeltsavan Selino (Štefan Zelina?) zo Žiliny a Štefan Pollák zo Záhrebu.

Týchto cestujúcich parník «Corsica» odviezol do Glasgowa, kde im spoločnosť Canadian Pacific mala dať odev a peniaze, aby mohli odcestovať domov. Dľa výsudanych mien súdiac, medzi zachránenými sú aj Slováci. Koľko však Slovákov zahynulo pri srážke, vysvitne až pozdejšie, keď budú lajstre cestujúcich so-stavené. Je sa čoho obávať, že viaceré slovenské rodiny marne očakávajú domov svojich príbuzných. Katastrófa neušetrila teda ani náš ubohý ľud, ktorý tiež utratil svojich synov tam v chladných vlnách zálivu sv. Vavrincea.

Chýry zo Spiša. Kresťansko-ľudový ablegát lubovenského okresu Anton Beszkid relovským pohorelcom poslal 50 korún. — V Jablonove a v Nemeššanoch 24. mája sišli sa údovia Katolíckej Ľudovej Jednoty na poradu. Stoličný predseda Jednoty praepoštkanonik dr. Pirhalla obe porady zahájil peknou rečou. Dr. Pavel Dolyák, duchovný správca semenišťa rečnil o vážnosti vyučovania náboženstva. Udovia s najväčším rozhorčením ohrozili sa proti slobodnomurárskemu pohybu bezbožných budapešťanských učiteľov, aby vyučovanie náboženstva vyobcované bolo zo škôl. — V novoveskom

okrese ustanovilo sa na zkušku čítania a písania 446, z tých nedostali vysvedčenia 19. — Na mečedfalskej pustatine grófa Vidora Csákyho 28. mája hrom zabil prešovského cestovného robotníka Jána Višnáka. V ten istý deň v poráčskom lese zabil hrom pastiera Mikuláša Maculu a síce v jednej jaskyni, kde sa bol schoval pred búrkou. — V Hranovnici 25. mája zhorel jeden sklep, ktorý zapálili vlamači. — V gelnickom slúžnovskom okrese na assentírku zo 654 vojopovinných dostavilo sa 362, odobrali 92; v pôdhradskom okrese ustanovilo sa 121, odobrali 45; z mesta Podhrad z 67 ustanovilo sa 28, odobrali 13. — V Podhradi koncom mája za tri dni sdržovalo sa 13 generálov, 21 štabsofficerov a 3 kapitáni, ktorí boli tam na študujúcej ceste. — Furman Matej Róth z dubinskej píly vozil dosky do poprádskej píly. Pri jednom zákrute prevrhol sa voz, Róth prišiel pod voz a dokonal na mieste. — Minister obchodu dal dovolenie ku predbežným prácam na električnú železniču od Kéžmarských Žlabov cez Kéžmarok, Lubicu, Ruskinovec do Levoče. — Na richvaldskej ombrometrickej stanici v máji bolo 140 millimetrov dážďa; 2. mája napadlo snehu na 2 centimetre, 3. a 4. mája byly slabé mrázy a 18. a 19. mája malé búrky; 24. mája popoludní bolo na slnku 31 stupňov tepla.

Veľké požiare zničily 2. júna o 4. hod. odpoludnia dve pekné obce v Nitrianskej: Pattu a Šoporňu (pri Sereďi). Oheň vypuknul v Patte, kde zhorelo 40

dvorov a zabynul i jeden človek. Zo susednej Šoporne pribehli ľudia na pomoc, ale len čo dobehli, už začalo horeť i v samej Šoporni. Tu zhorelo 16 domov. Príčina ohňov je neznáma. Ohňom utrpeli veľkú škodu mnohí chudobní ľudia.

Hrom zabil vo Veľkom Borovom gazdu Ondreja Slončjak Gorčjaka. V izbe sedel pri stole a modlil sa pri svetle hromničky. Bože, buď mu milostivým a poťeš jeho smutnú rodinu.

Kone ho usmrtili. Na Sostrei pri Sv. Mare (st. lipt.) zplašily sa kooe gazdu Štefana Klukáč z Kvačjan. Na voze viezol Jozefa Nagy sudcu sedriálneho i s inžinierom. Oba boli raneni, gazda Klukáč ale prišiel o život. Furmani pozor dávajte na kone pri furmankách.

Zo Zvolena píšu: Vlásokársky pomocník Kolo-man Imrei zastrelil 7-ročného syna svojho gazdu.

Oheň. V Lipt. Sv. Mare 23. mája oheň zobračku palicu podal jedenástym gazdom. Zhorelo i niekoľko kusov rožného statku.

Vybuch kanóna. V Novom Targu v Galícii 22. mája počas cvičenia delostrelectva udal sa strašný výbuch, ktorému pad i v obeť štyria vojaci. Príčina bola zlé naladovanie kanóna.

Zadlával ho vlak. Z Ružomberka píšu: 45-ročného železničného robotníka Ondreja Janeka, ktorý bol zamestnaný na stanici Hrádku (Liptóujvár), jedon nákladný vlak počas šibovania zadlával.

Feller-ov

„Elsa-Fluid“

Istotne účinkujúci liečivý prostriedok proti všelijakým, následkom vlhkosti, prievanu alebo z prechladnutia povstávajúcim bolesťam, táto ochranná známka, ktorú tu ukazujeme, uvádza sa nie preto, aby robila zbytočnú reklamu, lež aby čitateľov chránila pred zmýlením s bezcennými napodobeninami.

Oceňujeme obsah tejto sklenice, lebo sme sa sami presvedčili o jeho výtečnom, bolesť utišujúcom, liečivom, dobrečiniacom účinku zvlášte pri reume a lámke, nervosite, pichaní, trhaní, vytknutiach, influence, bolení rúk, nôh, hlavy, zubov, chrbta a krížov, úsade, ochromení, unavenosti, slabosti očí atď. Jestli aj vy chcete poznať jeho liečivý účinok, spýtajte sa lekára o upotrebu Fellerovho Fluidu, keď ku pr. ste znáčení, zachrpnutí, zašlajmovaní alebo pri inakších nemociah.

Znamenite občerstvuje, oživuje, nervy a svaly posuňuje massirovanie a každodenné umývanie s Fellerovým «Elsa-Fluidom». Vskutku je hodné ustávania objednať ho na prábu, 12 malých alebo 6 dvojítych skleníc, alebo 2 špeciálne sklenice franko 5 korún.

* * *

Keď si pokazíme žalúdok, ztratíme appetit, zlý pocit alebo nevoľu objavíme alebo na zapečenie, krče, zdutie, tãnorrhoidy atď. trpíme, upotrebuujeme s výsledkom Feller-ove prečisťujúce rebarbarové «Elsapilule», 6 škatuliek franko 4 koruny. Obidva výrobky dostaf pravé jedine u lekárniko **E. V. Feller, Štúbica, Kostolná-úlica 18, (Záhrebská stolica).**

Tvrdošín (Orava).

Pochválen Pán Ježiš Kristus! Ctený pán Redaktor Ráďte prosím uverejniť tento dopis v našom milom Kresfane.

V Orave sa teraz mnoho hovorí o novo vystavít sa majúcej železničnej čiare z Tvrdošína do Jelešne v Galícii. Tá vec pretriasaná bola aj na stoličnom shromaždení. Stolica dá 280 tisíc korún, ktoré peniaze na amortizáciu vypožičia z rozličných základín a cez 50 rokov zplatiť chce 7%-ovou stoličnou prirážkou. Poneváž ale táto summa nenie dostatočná, tak aj od obcí, zvlášte od urbarialistov chystajú sa vyprešovať isté summy. Urbarialisti už veľkou summou t. j. stotisíc korunami prispeli na železnicu, ktorá sa stavala pred 16 rokmi a jako viem, už vtedy tú žiadosť vyslovili, čo je aj v zápisnici zaznačeno, že len tak dajú tolké peniaze, keď druhá čiara železničná pojde z Tvrdošína. Nuž teraz urbarialisti sú veru nie náklonní znovu dávať značné summy. Lebo ozaj máme dosť dlžoby a všetko len na urbarialistov trepú, Ešte od 40 tisíc korún interes platíme, čo sme pred 16 rokmi požičali a na železnicu dali. To je samo v sebe veľká summa, len pri 7% činí to 2800, skoro tritisíc korún. Potom sme dlžní za kanále, čo len pred pár rokmi vystavili, a už sa nám aj zvalily. Tam máme dlžobu pri pravote skrze mlyn, ktorý sme tak nemile Bohu utratili a do rúk židovských dali a inšie veci. Vyplatme si preto najprv naše dlžoby a potom, keď budeme čistí, offerujme na železnice, z ktorých my gazdovia nijaký ošoh nemáme.

Keď chcú dať, nech dá administrácia, nie urbarialisti. A preto, ctení bratia urbarialisti, 13. júna dostavme sa všetci ku shromaždeniu, v ktorom sa pojednávať bude o našej koži. Nech žiaden druhého neobvyňuje potom. Hlasujme všetci, a nielen tí, ktorí majú dobré hrdlá a prekričia všetkých, ale hlasujme osobite jeden každý a použijme naše právo k nášemu dobrému. Ja som aj tej nádeje, že skoro všetci budú so mnou držať a čo ja poviem, to i oni odhlasujú, že urbarialisti v tomto čase nedajú tisíce na železnicu.

Do videnia váš spoluobčan

Urbarialista.

Zsarnóca (Tekov. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus. Ctený pán Redaktor! Ráďte prosím uverejniť týchto pár riadkov v našom milom Kresfane.

Bohužial také časy žijeme, že dnes nielen život a majetok človeka je v ustavičnom nebezpečí, lež i stánky Všemohúceho častokrát bývajú potupené. Takýto pád udal sa 31. mája v Žarnovici. Neznámi zloději vlámali sa nočnou chvíľou do kostola, kde vytkli tri obloky, odtrhli zátvor na dverách, ba ešte i svätostánok otvoril a ztade ciborium vybrať a na oltár vložil sa opovážili. Napadli i kostolné skryňky, do ktorých sa ale nemohli dostať. Behom poltrefa roka je

toto už piate vlámanie do kostola. Hľa, ovocie nevery a nemravnosti!

Zpravodajca.

Zo Spišskej Magury

Pochválen Pán Ježiš Kristus! Vysokoctený pán Redaktor! Prosím o uverejnenie tohoto dopisu v našom milom Kresfane.

K ulaveniu veľkej biedy relovských pohorelcov do 4. júna milodary poslali nasledujúci veľkodušní dobrodincovia:

Spišská kapitula 100 korún, Julius Géczy kolár v Töketerebes 20.—, Bartolomej Fodor mestský hlavný zahradník v Košiciach 15.—, Pavlová Lipták v Pest-szentlőrinc, Alexander Belóczy, direktor hl. št. obch. školy v Kézmarku, Győri v Jágru a J. Š. v Tarnamére po 10.—, Istá vikartovská stolová spoločnosť skrze farára Jozefa Hohol vo Vikartovciach 6-23, Franc Hamrák v Boy-Zemplén, Ignác Paulovič v tirolskom Bozene (rodák zo Starej Turej), Franc Masek v Ter-genye po 5.—, Tomáš Katreiner a Jozef Hübler v Pätikostoloch po 3.—, X. Y., Štefan Jansky v Buda-pešti, Jozef Witzmann v Nemesdéd, Jakub Moys farár v Lapispatak po 2 korunách, Michal Jurčó v Hranovnici 1.— a moji richvaldskí farníci obetovali 37 korún, 5 vriec jarcu, päť vriec ovsa a jedno vreco zemiakov.

Srdečne ďakujem tým láskavým dobrodincom a v mene 250 na zobračku palicu vyšlých, nešťastných Relovianov spolu prosím o ďalšie milodary. *František Klein*, r. k. farár v Kristályfalu (Richvald) Szepes-megyé.

Neriady trávenia u nemlúvňatok

hnačka, napinanie pri hnačke, neduhy čriev atď. sú vždy jediné následky nesprávnej chôvy a už mnoho starosti a žalosti zapríčimily pečlivým rodičom. Kto chce, aby jeho dieťa pekne vyvinovalo sa pri dobrej a zaživnej chôve, miláčkovu svojmu nech dáva Nestlé-ho detskej múky. Dávku na prábu úplne zdarma posielajú obvod Henrika Nestlé Wiedeň, I., Bieberstrasse 26 D.

O hrdinných skutkoch ktoré matky vykonávajú, keď ich dieťaťu nebezpečie hrozí, počujeme často. Veď je dieťa v mnohých pádoch matke milejšie, ako jej vlastný život a preto môžeme pochopiť aj jej žalosť nad slabým, bledým, nezuživým dieťaťom, ktoré zaostane vo vyvine a nemá chuti k jedlu. Takú matku by mali naši čitatelia vždy upozorniť na Fellerov pravý štukový pečenkový tuk a na zagorianský prsný sirup proti kašlu. Deti a aj odrastlí tiež užívajú radi tieto výrobky. Fellerov štukový pečenkový tuk je bez chuti a zápachu, tedy nechutná neprijemne, ako iné pečenkové tuky, pôsobí chytré zotavenie, soslivenie, pribývanie na váhe a dobrú chuť k jedlu a je pre skrofulosné, slabé chudokrevné deti, ba aj pre odrastlé nevyhnutne potrebným

posilňujúcim prostriedkom. Pridávajúcimi matkám poskytuje hojne mlieka a nové sily. Pri kašľu zachrípnutíu, boleníu prs, pichaníu v pleciah, pri ťažkosťach dýchania a hrdlových neduhoch má sa užívať hlien rozpúšťajúci, bolesti utišujúci príjemne chutnajúci pravý zagoriánsky prsný sirup proti kašľu, ktorý dobre účinkuje na pľúca a vôbec na dýchacie orgány, celé telo zmocňuje, utuňuje a zlepšuje všeobecný zdravotný stav z týchto lekarmi odporúčaných výrobkov zasiela lekárnik E. V. Feller, Stubica Kostolná-ul. č. 18. (Záhrebská stolica) 2 sklenice franko za 5 kor. a v objednávke označte, ktorý výrobok si prajete.

Odkazy redakcie.

J. O. Zs. Vo Vašej záležitosti ráčte sa obrátiť na školdozoreu. — L. G. Zsölerd. Otázočný časopis vydávajú Jezuiti. Adresa: M. K. Budapest, VII., Horánszky-utca 20. — J. K. Sz. Nič nepišlo.

Každý najmenej jedného člena zádováž Katolíckej Ľudovej Jednote!

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 9. júna.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tiská, nová	---	---	---	kor.	28.30—28.70
» stolnobelohradská,	---	---	---	«	27.65—28.75
» peštianska,	---	---	---	«	27.75—28.80
« banátska,	---	---	---	«	27.45—28.70
Raž prvotriedna	---	---	---	«	21.40—21.85
« druhotriedna	---	---	---	«	20.50—20.80
Jačmeň prvotriedny	---	---	---	«	15.45—16.00
Ovos prvotriedny	---	---	---	»	16.10—16.90
« druhotriedny	---	---	---	«	15.70—16.00

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	22.80	22.50	21.80	21.50	20.70	20.20	19.80
č.		7	7½	8			
K.		19.20	17.80	7.80			

Za 50 kilogrammov i s vrecem.

Kreštania katolíci, organizujte Katolícku Ľudovú Jednotu!

Žalúdočné kvapky „Jágerská voda“

Nevyhnutelne potrebný domáci prostriedok proti nasledujúcim neduhom:

Nachuť k jedeniu, žalúdočné krče, závrat.

Upozorňujeme na pôvodnú svetlú fľašku, opatrenú s oloveným zátvorom s granátovým jablkom.

napínanie k dáveniu, zimnica, vetrové krče, rheuma, pakostnica a hlavybôľ.

Malá fľaška 50 h., stredná fľaška K 1.50, veľká f. K 3.—12 malých fľašiek K 5.—12 stredných fľašiek K 15.—12 veľkých fľašiek K 28.—6 veľkých f. K 15.—

Ako 8 korunová menšiu zásielku nemožno odoslať.

K objednaníu v lekární Milosrdných Eger (stol. Heves).

Ako 8 korunová menšiu zásielku nemožno odoslať.

Šijací stroj

Na pohodlné malé čiastočné splácanie predáva

FRANZ BAUMGARTEN

Budapest, VII., Róza-u. 27.
Telefon József 33—72.

Oznamy prijíma

administrácia

„Kreštan“

BUDAPEST

Szentkirályi-utca 28.

Poprad-Felkanská Sparkassa v Poprade.

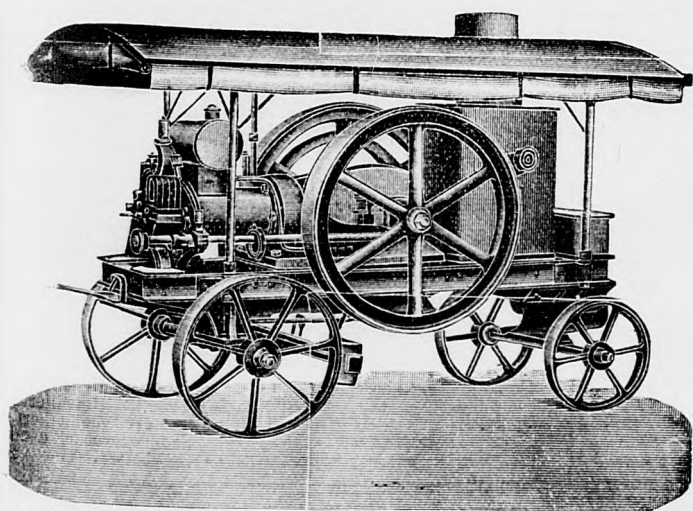
Základný kapitál	---	---	540.000 K
Rezervný základ	---	---	80.000 K
Vklady	---	---	3.000.000 K

Prijíma vklady, dáva od nich

čisté 4½%-ové interessy

Na predaj.

V oboi Viszoesány, v bánovskom okrese slúžnovskom ležiaci môj majetok, pozostávajúci z 380 uhorských jochov úrodnej zeme, asi z 30 uh. jochov lúk a pasienkov, zo 100 uh. jochov hory predávam zo slobodnej ruky, v celosti alebo v čiastočných podieloch viacerým rodinám. Majetok možno prevziať po schránení tohoročnej úrody. Ďalšie vysvetlenie podáva majiteľ. Sprostredkovatelia sa odmieňajú. **Dr. Aladár Petrikovits, Nagytapolcsány.**

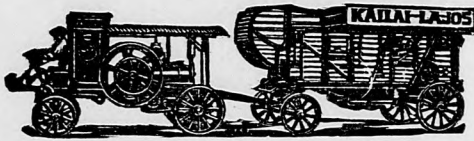
Stroje pre hospodárstvo

parné, benzínové, motory, pluhy, sejačky, mlátačky, fukáry atď. dodá vám najlepšie a najdokonalejšie za miernu cenu, našská kresťanská firma:

F. Haša

továreň strojov hospodárskych k. sp.

Trnava (Nagyszombat)

Známo je vôbec

že len

Ludvika Kállai-ho

motorfabrika

Budapest, VI., Gyár-utca 28,

pri úplnej záruke litruje najchýrnejšie motor-
mlátiace stroje. Po celej krajine pochvalne zná-
mych majepších a najjednoduchších, pôvodných
Ludvika Kállai motorov prosíme žiadať
obrázkový cenník.

Upozornenie! Ludvika Kállai-ho vychýrenú
motorovú fabriku netreba zameniť s druhými
firmami pod menom Kállai.

Svietiaci kríž!

Keď pred 600 rokami rímsky cisár Konštantín Veľký v rozhodnej veľkej bitke porazil pohanstvo a následkom toho po 300 ročnom mučeníctve a utlačení zvíťazilo kresťanstvo, pred rozhodnou bitkou zjavil sa mu na oblohe skvelý kríž s nápisom: „V tomto znaku zvíťazíš.“ Nový vynález možným čini, že v bydle každého veriaceho kresťana svietiť môže kríž a na ňom skveľ sa sväté telo Spasiteľa vyhotovené z metalu a vo dne je kostovej farvy, kríž je obťahnutý čiernym lesklým lakkom. Cena so zaobalením a s truhlicou, 34 centm. vysokého kríža 4-50 K; 50 cm. vysokého kríža 6.— kor. S poštovou dobierkou k objednávaniu u vynálezca

Alexander Takács

Budapest, VII., Rákóczi-ut 24—26. sz.

Po celom svete platný patent.

Najlepšia kosa na svete je ručená oceľová KOSA KONRADA.

Každý kus vyniká znamenitým rezom, pružnosťou, jakosťou čistej ocele. Zodpovedá sa za každý kus. Nič sa nestáva na kocku. Čo nezodpovie, nazpät sa prijme. V r. 1913. ani 1 kus sa ne-

vrátil. Všetky kosa byly podarené; mnoho podakování sme dostali. Stane-li sa objednanie s týmto oznamom, priloží sa ku každej kose patent. karika a kľúč zdarma. Pri objednaní 10 kusov 1 kosa zdarma. Pri 25 kusoch 1 nikl. Roskopf-hodinky, za ktoré sa ručí 3 roky. — Aj sberatelia to dostanú. — Cena ručenej kosa je nasledujúca:

70	75	80	85	90	95	100	105	110	cm.	Oša 25, 35, 40 hal.—
2.—	2.10	2.20	2.30	2.40	2.50	2.60	3.—	3.20	kor.	Kladívko a nákovy 1 K 70 hal.— Čistá oceľ.

môže sa objednať s dobierkou u **HANN S KONRADA** na sklade budapeštianskom.
Budapest, 41—280., Rákóczi-út 24. N. K. Hlavný cenník s 5000 vzorkami zdarma. (3)

Lacné česke perie!

5 kilo nové tmavé driapané 9.60 K, lepšie 12 korún. Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako snah mäkké jak páper, drapané 30, 36, 42 K. — **Metove postele.** A červeného cínovatu 1 dobre naplnená perin aa'ebou 1 spodná perina 130 cm. dlhá 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.—, 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 13.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 8.—, 8.50, 4.—, 90 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho shtovujeme vo veľkosti dla vole. Trojdielovú srstennú matrac na jednu postel K 27.— lepšej jakovosti K 38. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobierkou. Výmena a navrátenie dovoluje sa pri náhrade porta. **Benedikt Sachsel, Lobes 134.** pri Pilsen (Čechy).

Najlepší český prameň k objednávaniu.

Lacné perie na postel

1 kg. sivé dobré drapané 2 K, lepšie 2 koruny 40 hal.; prima pelbiele 2 koruny 80 halierov; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg veľmi fajne, ako snah biele, drapané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K, 7 K; biele ľajnové 10 K; naj-fajnejšie papierie z prs 12 K. Pri oblednani 5 kg. franko.

Hotové postele

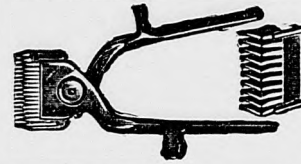
z hustej tkaniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá 120 cm široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 60 cm široký naplnený novým, sivým, veľmi trvácim mäkým perím 16 K; polpapierie 20 K; papierie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; podhlavy 3 K, 8 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm. dlhé 140 cm. široké 18 K, 14.70 K, 17.80 K, 21 K. podhlavy 90 cm. dlhé 70 cm. široké 4.50 K, 5.20 K, 5.70 K. Spodné periny z pevného vráčkovaného grádu 180 cm. dlhé, 116 cm. široké 12.80, 14.80 K. Vývez s postovou dobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené. Za nezopovedné návrat peňazi obšírny cenník zdarma a franko.

S. Benisch v Deschenitz č. 826., (Čechy.)

Sklad: Budapest, IV. Ferenc József-rakpart 21.

Opravdový holičský stroj

k strihaniu vlasov

s pevnou strunou, pôvodný solingenský fabrikát k regulovaniu na 3, 7 a 10 mm. výšky s dvomi hrebenkami a s nahradnou strunou. — Cena I. čísla 5 K. II. čísla 5.50 K. Ku stroju II. čísla zdarma dām Solingen britvu k samohoľeniu, (8)

jestli objednanja ku mne pošle spolu s týmto ohlasom. Objednanja prima

Hanns Konrád

veľkého tovaru obchod

Budapest, 41/280., Rákóczi-ut 24. N. K.

Obrázkový hlavný cenník s 5000 vyobrazením zdarma.

„TOKIO“

KYNOŽENIE OTLAKOV

so zázračným úspechom dávka 60 halierov. Dorába **Anton Tömöry, Cegléd.** K dostaniu v každej lepšej lekárni. Istotné vyliečenie.

Ladislav Germán

ústav umeleckých kostolných tovarov, **VIEDŇ VII., Mariahilferstrasse 96.**

Jediný chýrny obvod uhorský vo Viedni.

Ku zariadeniu kostolov a kaplniek v bohatom výbere a pri najvýhodnejších cenách odporúčam nasledujúce predmety: omšové rúcha, pluviale, ornáty, baldachýny, zástavy, um. čipky, hodobné látky, Kalichy zvlášťneho dōrobu, ciboria, monstrancie, lampy večného svetla, svietniky, kadidlá, atd. Sochy svätých, obrazy krížovej cesty. — Jedným slovom všetky predmety k zariadeniu kostolov. — Uznaná spoľahlivosť. Presná a solidná výsluha.

Najnovší obrázkový cenník, na žiadosť rozpočet a hotová zásielka vzoriek.

Vyborné šijacie stroje,

tak tiež bycikle a gramofóny vo veľmi ľavných cenách na sklade má

JOZEF HABAN

Budapest, VII., Almásy-tér 14.

Pýtojte si veľký obrázkový cenník zdarma.

Umelecký ústav kostolného zariadenia.

Vlastné dōroby! **Karol Prin-ner**, majiteľ knieža-primaciálnych dvor. zasielajúcich obvodov: Brix a Anders, Zambach a Müller Budapest IV., Váci-u. 61. Viedeň IX., Maximilianplatz 3. Umelecký ústav kostolného zariadenia: Omšové rúcha, pluviale, baldachýny, úplné ornáty, kostolná bielizeň, alby, kamže, atd. Strieborný tovar kostolného náradia v jednoduchom a v najskvostnejšom vyhotovení, svietniky, kalichy, ciboria, pastorále, kríže, kadidlá. Kostolné a spolkové zástavy, čipky a vysviatania umeleckého vystrojenia.

Goldin zlaté hodinky s trojnásobnou pokryvkou.

Nákres zodpovedá povednej veľkosti.

Hlavný cenník s 5000 vyobrazeniami zdarma.

Číslo 5018 s opravdovým Roskopf strojom, presnou chodbou, s rôznou umelou rezbou. S uhelnou pokryvkou. — Gavalierske hodinky. Cena K 5.50. K objednaníu s poštovou dobierkou u **HANN S KONRADA** švajciarskych hodin vývozne osady **Budapest, 41/280., Rákóczi-ut 24. N. K.** 25